

2659 Sayılı Adli Tıp Kurum Kanununun 23/son fıkrasına göre, Adli Tıp Genel Kurulu kararları nihaî olmakla beraber, mahkemelerin delilleri serbestçe taktir hususundaki yetkilerini kısıtlamaz.

(4.D. 3.3.1987 Es:156, Ka:115)

İmza ve parmak izi mukayesesi, özel ihtisas isteyen ve bazı araç ve gereçlerden istifadeyi gerektiren bir husustur. Bilirkişi olarak dinlenen Polis Memuru Y.K.'ın bu işin uzmanı olup olmadığı bilinemediği gibi, uzman olsa da hi, kısa bir süre içinde yapılan inceleme sonucu belirtilecek kanaatte yanılma her zaman mümkündür.

Bu nedenle, her türlü şüphe ve tereddüitten uzak ve isabetli bir karara varılabilmesi için, sanığın mukayeseye elverişli imza ve parmak izlerinin tespitinden sonra, dosyanın Adli Tıp Müessesesine gönderilerek; bordro ve yardımcı defterdeki imzaların, gerek sanık A.R.'ya ve gerekse Er M.K.'a ait olup olmadığının saptanması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

(Dr1.Krl. 19.3.1987 Es:65, Ka:53)

Sanığın yaşının küçüklüğüne dair iddia askerî mahkemece tahkik edilmiş ve sanık Askerî Hastaneye sevk edilerek kemik grafisine göre yaşı tespit ettirilmişse de, sanık ve vekilinin, bu tespitin gerçek yaşı aksettirmedine dair itirazları sepkettiğine göre; bu iddianın her türlü şüphe ve tereddüdü giderecek şekilde çözüme kavuşturulabilmesi için, Adli Tıp Kurum ilgili ihtisas dairesinin bu konudaki mütalâası alındıktan sonra karar verilmesi gerekir-ken, askerî hastane raporu ile yetinilerek karar tesisi kanuna aykırıdır.

(Dr1.Krl. 16.4.1987 Es:18, Ka:76)

(Dr1.Krl. 30.4.1987 Es:89, Ka:83)

Sanığın T.C.K.nun 46 veya 47 nci maddelerinden yararlanıp yararlanamıyacağına tesbiti için, ruh hastalıkları uzmanı yerine nöroloji uzmanının dinlenilmiş olması kanuna aykırıdır.

(Dr1.Krl. 30.4.1987 Es:89, Ka:93)

Mağdurun yüzündeki yaranın uzuv zaafı veya uzuv tatili niteliğinde olup olmadığı konusunda GATA.Plâstik Cerrahi Kliniği ile Adli Tıp 2 nci İhtisas Kurulu raporları arasında farklılık bulunduğu göre; mahkemece yetkili ve son merci olan Adli Tıp İhtisas Kurulu raporuna itibarla hüküm tesisinde isabet görülmüştür.

(3.D. 16.6.1987 Es:346, Ka:323)

Gerekçesi gösterilmek suretiyle bilirkişi mütalâalarından birisine istinaden hükme varılması veya mütalâalar yeterli görülmüyorsa arzu edilen hususların da tartışılacağı yeni bir bilirkişi mütalâası alınarak ona göre hükme varılması gerekmektedir. Aksine hareketle mütalâalarına müracaat edilen 4 ayrı bilirkişinin farklı olarak belirttikleri kusur nisbetinin, mahkemece re'sen tayini suretiyle karara varılması kanuna aykırıdır.

(Dr1.Krl. 18.6.1987 Es:112, Ka:110)

Mahkemece "Sanığın askerliğe elverişli olup olmadığının ve cezaî ehliyetinin araştırılması maksadıyla, bilirkişi mütalâası sonucuna göre, Kasımpaşa Deniz Hastanesinde altı haftayı geçmemek üzere müşahade altına aldırılmasının istenilmesine" karar verildiğine ve bu maksatla aynı yer askerî savcılığına müzekkere yazıldığına göre; Askerî Savcılığın, ara kararı gereğinin yerine getirilmesi zımında, Kuzey Deniz Saha Komutanlığı Askerî Savcılığına müzekkere yazarak bu talebin yerine getirilmesini temin babında istinabe edilen Mahkemeceye başvurması ve istinabe edilen Askerî Mahkemenin, dinleyeceği bilirkişinin gerek görmesi veya görmemesi halinde sanığın müşahade altına alınması veya alınmamasına karar verilmesi gerekli iken; bu yola başvurulmayarak Askerî Savcının Kadıköy Emniyet Âmirliğine ve Kasımpaşa Deniz Hastanesi Baştabipliğine müzekkere yazması, Kadıköy Emniyet Âmirliğince yakalanan sanığın Kasımpaşa Deniz Hastanesine götürülüp Psikiyatri Uzmanı tarafından ayakta muayene edilmesi ve cezaî ehliyetinin tam olduğuna, müşahadesine gerek görülmeyerek askerliğe elverişsizlik gibi bir durumunun da söz konusu olmadığından bahisle sağlık kuruluna çıkarılmasına lüzum olmadığını sevk yazısına derkenar olarak belirtmek suretiyle işlem yapılması ve bu işlemi yeterli bulan Mahkemenin de sanığın cezaî ehliyetini tam kabul ederek mahkûmiyet hükmü tesis etmesi kanuna ve usule aykırıdır.

(Drl.Krl. 3.11.1988 Es:129, Ka:130)
(Drl.Krl. 12.1.1989 Es:37, Ka:14)

İhtisasa taalluk eden konular dışında en iyi bilirkişi hâkim olduğu cihetle, hastaneye sevk formu üzerinde yapılan tahrifatın iğfal kabiliyetini haiz olup olmadığının tespiti bakımından, mahkemece Personel Başkanlığında görevli bir subayın bilirkişi olarak atanmasında ve bu bilirkişinin düşüncesine itibarla hüküm tesisinde herhangi bir isabetsizlik görülmemiştir.

(Drl.Krl. 27.4.1989 Es:105, Ka:111)

Vak'a ve Kanaat Raporunda "Sanığın içine kapanık ve askerlik öncesi problemleri nedeniyle sağlam bir ruh yapısına sahip olmadığı"nın yazılı olması, Sanığın bazı ifadelerinde askerlikten sıkıldığı için firar ettiğini beyan etmesi ve temyiz lâyihasında da hap ve alkol müptelası olduğunu, bunalıma düşüp firar ettiğini iddia etmiş bulunması karşısında; mahkemece bu hususlar nazara alınarak sanığın cezaî ehliyetinin tam olup olmadığının ve askerliğe elverişli bulup bulunmadığının tespiti yoluna gidilerek alınacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik soruşturma ile karar verilmesi bozmayı mucip görülmüştür.

(3.D. 17.10.1989 Es:388, Ka:370)

Askerliğe elverişsizlik halinin suç tarihlerini kapsamadığına ilişkin Askerî Hastane Sağlık Kurulu raporuna itibar edilmeyerek, bu konuda duruşma sırasında dinlenen bilirkişi beyanına itibarla, sanık hakkındaki kamu davasının ortadan kaldırılmasına karar verilmesi kanuna aykırıdır.

(3.D. 12.12.1989 Es:505, Ka:494)

Mahkemenin bu konudaki uygulama ve takdirinin tamamen anılan 74. madde kapsamında olduğu, profesyonel asker olan sanığın akli haletiyle ilgili olmayan mesleğinin kurallarına uyum sağlamamasının, sürekli suç işleme imtiyazı veremeyeceği, ayrıca sanığın dosyaya konan önceki bir firar suçuna ilişkin mahkûmiyet hükmünün Dairemizce yapılan incelenmesinde, mahkemenin bu konuyu benzer şekilde araştırmış olduğu, yine sanığın konuya yönelik itirazının da reddiyle hükmün onanmasına 28.11.1984 gün ve 1. D. 1984/542-523 esas ve karar sayılı ilâmla karar verildiği görülmekle, mahkemenin sanığın akli haleti konusunda aldığı karar ve bunun uygulanışı yasa tamamen uygun bulunmuş, mutlaka sağlık kurulu raporu istihsalini derpiş eden bir yasa hükmü de bulunmadığından, tüm temyiz itirazlarının reddiyle mahkemenin As. C. K. nun 67/1, 30/A-3 ve TCK. nun 59. maddelerini uygulayarak tesis ettiği hükmün onanması gerekmiştir.

(1. D. 27.2.1985 E. 70 K. 59)

353 Sayılı Kanunun 65 ve C.M.U.K.nun 66 ncı maddelerinin açık hükümlerine göre; hâkimler sadece T.C.K.nun 47 nci maddesinin uygulanır olup olmadığının tespiti bakımından bilirkişi tetkikatı yaptırmaya mecbur tutulmuşlardır. Keza, çözümü özel veya teknik bir bilgiyi gerektiren konularda da bilirkişinin rey ve mütalâasının alınmasına karar verebileceklerdir. Bunun dışında kalan ve hâkimlik mesleğinin gerektirdiği "Genel ve hukukî bilgi" ile çözümlenmesi mümkün olan konularda ise bilirkişiye müracaat mecburiyeti bulunmamaktadır.

(Drl.Krl. 19.11.1987 Es:198, Ka:181)

Namlu içindeki karıncalanmanın bakım eksikliğinden doğduğu kuşkusuz ise de; tüfeğin sanıkta kaldığı süre içinde bu şekilde bir karıncalanmanın oluşup oluşamayacağı hafif silâh teknisyeninden sorulmadan hüküm tesisi kanuna aykırıdır.

(2.D. 13.1.1988 Es:36, Ka:19)

Dört yıl içinde on kez firar suçu işlediği anlaşılan sanığın, askerliğe elverişli olup olmadığının tıbben saptanması amacıyla tam teşekküllü bir askerî hastanede müşahade altına aldırılmak suretiyle sonucun kurul raporuyla belirlenmesi gerekirken, duruşmada yaptırılan küçük bir mülakat ve yetersiz mütalâaya istinaden hüküm tesisi cihetine gidilmesi noksan soruşturma niteliğinde görülmüştür.

(2.D. 11.4.1990 Es:240, Ka:235)

Cumhuriyet Savcılığınca tayin edilen bilirkişi Trafik Polis Memuru N.C. sanığa 2/8, Askerî Savcılıkça tayin edilen bilirkişi Trafik Komiseri A.A. 3/8 ve Mahkemenin tayin ettiği bilirkişi kurulu ise 4/8 nisbetinde kusur izafe etmişlerdir. Aşamada aynı olay ve deliller karşısında, değişik değerlendirmelerle değişik sonuçlara varıldığı dikkate alındığında, dosyanın bir kez de Adlî Tıbbı gönderilerek Uzman Trafik İhtisas Dairesinden kusur oranını belirleyen rapor alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

(4.D. 17.4.1990 Es:272, Ka:258)

4.10.1978 tarihli celsede sadece sanık sorguya çekilip duruşma tanıklarının dinlenilmeleri nedeniyle 25.10.1978 tarihine tâlik edildiğine nazaran, tâlik tarihinde duruşmaya gelmiyen sanık hakkında 353 sayılı As. Mah. Krlş. ve Yrg. Us. K. nun 136 ncı maddesi 3 ncü fıkrası gereğince askeri öğrenci bulunan sanığın kendiliğinden duruşmaya gelmesi halinin de bahis konusu olmayacağı hususu nazarı itibare alınarak, sadece duruşmadan varestede tutulmasına karar verilmesi gerekirken, 25.10.1978 tarihli ara kararında «duruşmada huzuran bulunmasına izin verilmediği» geklinde savunma hakkını kısıtlayıcı önleme yer verilmiş olması kanuna aykırı görülmüştür.

(3. D. 26.12.1978 E: 398 K: 396)

Sanık duruşmadan varestede tutulmayı istemediğini ifade ettiği halde, duruşmadan varestede tutulmayı istediğinden bahisle yokluğunda duruşma yapılarak hükmün kurulması kanuna aykırıdır.

(3.D. 18.11.1986 Es:307, Ka:277)

Duruşmadan varestede tutulmayı istemeyen ve yerel mahkemesinde ifade vereceğini beyan eden sanığa, Askeri Yargıtay bozma ilâmına karşı ne diyeceğinin sorulmadığı; bu kez 353 Sayılı Kanunun 136 ncı maddesi hükmü hatırlatılarak yeniden yazılan talimat gereğinin de tahliye edilmiş olması nedeniyle yerine getirilemediği anlaşılmamasına rağmen, sanık hakkında mahkûmiyet hükmü tesisi usul ve kanuna aykırıdır.

(2.D. 22.4.1987 Es:240, Ka:222)

Huzurda bulunmayan ve sorgu ve savunması tesbit edilmiş olan sanığın duruşmadan varestede tutulmasına karar verilmemiş olması; kanuna mutlak muhalefet sebeplerinden olmadığı gibi, sonucu etkileyecek bir eksiklik de oluşturmaz.

(1.D. 21.3.1990 Es:199, Ka:188)

Ceza hukuku açısından "ikrar"; suçlananın suçu bizzat kabul etmesidir. Serbest vicdanî kanıt sistemini kabul eden yargılama sistemimize göre, ikrar hangi makam önünde yapılırsa yapılsın delil olarak değerlendirilebilir. Ancak; hükme dayanak yapılabilmesi için, başka yan deliller ve maddî olaylarla desteklenmesi gerekir. Uygar yargılama sistemlerinde sanık suçsuzluğunu kanıtlamak zorunda olmadığı gibi, salt suçu üstlenmesi de onun suçluluğunu göstermez. Yargılama makamları, hukuk sistemi içinde, her türlü delilden yararlanarak iddia gibi ikrarın doğruluğunu da kanıtlamak zorundadır. Hele ikrar bilâhare reddedilmişse, o zaman güvenilir olmaktan çıktığı için, bu tür ikrarların gerçek olup olmadığı, iddia konusu olaya uygun düşüp düşmediği mutlak surette yan delillerle kanıtlanmalıdır.

Bu nedenle, sanıkların polis ifadeleri arasındaki uyumdan söz edilerek hiç bir yan delil ve maddî olayla desteklenmeyen bu gibi ikrarlara itibar edilemez.

Suç atma ise; bir suç ile ithâm edilen kişinin suçu kendisinin değil de, bir başkasının işlediğini beyan ve iddia etmesidir.

Bu şekilde bir beyanın, delil olarak ele alınmasını önleyen hiç bir yasa maddesi yoktur. Ancak, suç atan kimsenin kendisini cezadan kurtarmak veya husumet duyduğu birisini mağdur etmek için hareket etmesi her zaman ihtimal dahilinde olduğundan, suç atmanın da başka yan deliller ve maddî olaylarla desteklenmesi gerekir.

Cezadan kurtulmak amacına yönelik bulunmayan veya husumete binaen ve bir kimseyi mağdur etmek amacıyla yapıldığı saptanamayan suç atma ile ilgili sanık ifadelerinin, tanık ifadesi gibi değerlendirilmesi icabeder.

İnceleme konusu dosya pek çok sanık, polis aşamasında bu suçu bazı sanıklarla birlikte işlediklerini belirttiklerine göre, bu sanıkların anılan beyanları kendileri yönünden ikrar, diğer sanıklar yönünden ise şahadet niteliğindedir.

İkrar yukarıda incelendiği için, burada sadece "şahadet" niteliğindeki sanık beyanları üzerinde durulacaktır.

Bir kişinin, ortada hiç bir geçerli neden bulunmadan bazı kişilerin mağduriyetine neden olacak beyanlarda bulunması düşünülemez. Kişi ya doğruyu söylemekte, veya çoğu zaman iddia edildiği gibi hukuk dışı başkî ve yöntemlere maruz kaldığı için böyle bir davranış içine girmektedir. Sağlam bir yargıya varmak için, hâkimin bu tür beyanların kaynağını araştırması gerekir. Bu da ancak, beyanı destekleyen yan delillerin varlığı ile mümkündür. Eğer söz konusu beyan veya beyanlar yan delillerle destelenmiyorsa bunlara itibar edilemez. Hele bu tür beyanların bilâhare reddedilmesi halinde, hiç bir zaman hükme dayanak yapılamaz.

(3.D. 21.4.1987 Es:132, Ka:250)

Zabıtada alınan ifadelerin savcıda da aynen yazıldığı, cümlelerin kuruluş şekillerinin eylemler ve olayları ifade biçimlerinin birbirine benzerlik gösterdikleri görülmüş ve böylece bu ifadelerin serbest irade ürünü olduğundan kuşkuyla düşülmüştür.

(2.D. 18.1.1989 Es:40, Ka:29)

-1-

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K. na uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecrava kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

Askerî mahkemece, görevsizlik kararı ile gelen soruşturma dosyasında noksanlık görüldüğünden bahisle, yeniden iddianame yazılıp dava açılması için dava dosyasının askerî savcılığa iadesine ve bu nedenle duruşmanın geçici olarak tatiline karar verilemez.

(3.D. 18.11.1986 Es:308, Ka:278)

Kısa karar incelendiğinde, sanığın üste fiilen taarruz suçu nedeniyle bir karar verilmemiş olduğu, ancak, gerekçeli hükümde bu suçun da tartışılarak bir nevî beraat değerlendirilmesi yapıldığı halde, hüküm kısmında bu ibarenin kullanılmadığı görüldüğünden; kararın hüküm fıkrasında gösterilmemiş olması bozmayı mucip görülmüştür.

(Dr1.Kr1. 5.3.1987 Es:50, Ka:41)

Henüz firardan dönmemiş olan sanık hakkında kamu davası açılması halinde, pratik bir çözüm yolu olarak 353 Sayılı Kanunun 127/4 ncü maddesine göre askerî savcının iddianameyi geri alması, almadığı takdirde yine aynı Kanunun 35/1 nci maddesine göre keyfiyetin Bakanlığa gözetim yolu ile çözümlettirilmesi ve suçun tamamlanması halinde yeni bir iddianame ile tekrar dava açılması önerilebilirse de; öğretilde kabul edilen görüşlere ve C.M.U.K.nun 253/5 nci maddesinin son cümlesine göre, söz konusu davada sanığın yakalanabileceği nazara alınarak, gerçekleşmemesi sadece soruşturmanın yapılmasına engel olan şart ilkesi esas alınarak, 353 Sayılı Kanunun 162 nci maddesi gereğince (Duruşmanın tatili) kararı verilmesi gerekirken, bunun yerine davanın düşmesine karar verilmesi kanuna aykırıdır.

(2.D. 25.3.1987 Es:175, Ka:155)

Duruşma açılıp zorunlu usulî muameleleryerine getirilmeden, sanığa yüklenen eylemin As.C.K.nun 137 nci maddesinin kısa hapis cezasını gerektiren fıkrasındaki suçu oluşturacağından ve eylemin üzerinden bir yıldan fazla zaman geçtiğinden bahisle, As.C.K.nun 49 ve T.C.K.nun 105/2 nci maddeleri uyarınca davanın düşmesine karar verilmesi yolsuzdur.

(3.D. 21.4.1987 Es:222, Ka:205)

Dosyası askerî mahkemeye intikal eden sanık hakkında, emre itaatsizlikte ısrar suçundan yargılama yapılarak neticesine göre karar verilmesi gerekirken; aynı eylem nedeniyle disiplin mahkemesinde yargılanıp cezalandırıldığı ve hükmün kesinleştiğinden bahisle "davanın reddine" karar verilmesi kanuna aykırıdır.

(1.D. 24.2.1988 Es:186, Ka:172)

Suç işlediği sırada T.C.K.nun 46 ncı maddesinden yararlanan sanık hakkında, söz konusu maddede yazılı tedbirlerin alınması gerekeceğinden; askerliğe elverişli olup olmadığının tesbitine gerek bulunmadığı gibi, 353 Sayılı Kanunun 162 nci maddesinde yazılı kararlardan birinin uygulanması da söz konusu olamaz.

(1.D. 30.3.1988 Es:289, Ka:284)

Sanığın firar tarihlerini de kapsayacak şekilde askerliğe elverişsiz olduğu anlaşıldığına göre; işlenmiş suç nedeniyle beraatine karar verilmesi gerekirken, düşme kararı verilmesi 353 Sayılı Kanunun 162 nci maddesine aykırıdır.

(2.D. 22.6.1988 Es:508, Ka:491)

Bilinen adresinde aranmasına rağmen bulunamadığından, hakkında gaiplikle ilgili hükümler uyarınca kamu davası açılan sanığa yüklenen suç ağır cezalı olmadığı gibi, aynı konuda evvelce verilmiş bir hüküm veya açılmış bir dava da mevcut olmadığından; askerî mahkemece sanığın sorgu için çağırılması veya istinabe yolu ile dinlenilmek üzere talimat yazılması amacıyla adresinin detaylı olarak araştırılması, bulunamaması halinde 353 Sayılı Kanunun 162 nci maddesi uyarınca "duruşmanın tatiline" karar verilmesi gerekirken, isabetli olmayan gerekçelerle "kamu davasının reddine" karar verilmesi usul ve kanuna aykırıdır.

(4.D. 29.11.1988 Es:568, Ka:574)

Suçun fail yönünden "işlenemez suç" halinde kalması durumunda, ortada suç oluşturan bir eylemin bulunmadığı gözönünde tutularak, beraat kararı verilmesi gerekirken; ceza tayinine mahal olmadığına karar verilmesi kanuna aykırıdır.

(Drl.Krl. 5.1.1989 Es:38, Ka:8)

353 Sayılı Kanunun 162 nci maddesinde "...suç genel affa ve zaman aşımına uğramış ise davanın düşmesine...." karar verileceği belirtilmiştir. Keza aynı Kanunun 220/C maddesinde de "düşüren sebepler" denilmiştir.

C.M.U.K.nun 235/5 nci maddesinde dahi, zaman aşımı halinde "davanın düşmesine" karar verileceği ifade edilmektedir.

Öte yandan, T.C.K.nun 102 nci maddesinde belirtilen sürelerin dolmasıyla hukuki amme davasının ortadan kalkacağı, 97 nci maddesinde 110 ve 111 nci maddelerde hukuki amme davasının "düşmesi" deyimleri kullanılmaktadır.

Bu nedenle, davayı ortadan kaldırmayı sağlayacak kararın özel ve genel kanunlardaki birbirinin aynı ve paraleli iki maddeye göre (353 S.K.nun 162 ve C.M.U.K. 253. maddeleri) davanın düşmesi kararı olacağı sonucuna varılmaktadır.

(Drl.Krl. 11.5.1989 Es:108, Ka:129)

T.C.K.nun 119 ncu maddesi (Ön ödeme) nedeniyle verilen takipsizlik kararı, diğer takipsizlik kararlarından farklı olarak suçun takibini tamamen imkânsız kılan, aynı konuda yeniden soruşturma yapılmasına ve kamu davası açılmasına imkân tanımayan kesin nitelikli bir karar olduğundan; sanık hakkında aynı fiil nedeniyle askerî mahkemede yürütülen davanın C.M.U.K.nun 253/3 nci maddesi uyarınca reddine karar verilmesinde kanuna aykırılık yoktur.

(4.D. 17.10.1989 Es:510, Ka:497)

İddianamede sanığa tek bir eylem izafe edilerek hakkında kamu davası açıldığına göre; söz konusu eylemin suç olmaması ve başka bir suçu da oluşturmaması

"Bu sayfada yer alan yazıların telif hakkı, www.askerihukuk.net internet sitesine aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan F.S.E.K.na uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak sitemiz yönetiminin açık izni olmaksızın dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

halinde, beraat kararı verilmesi gerekmektedir. askerî mahkemece suçun disiplin mahkemesinin görevine girdiğinden bahisle görevsizlik kararı verilmesi halinde, öncelikle beraat kararı verilecek daha sonra görevsizlik kararı tesis edileceğine ilişkin Daire kararında isabet görülmemiştir.

(Dr1.Kr1. 9.11.1989 Es:237, Ka:233)

Mahkemelerin gördükleri bir dava ile ilgili olarak hüküm tesis ettikten sonra, bu hüküm usulüne uygun şekilde bozulmadıkça, davayı yeniden rüyet ederek yeni bir hüküm vermeleri mümkün değildir.

(5.D. 6.6.1990 Es:223, Ka:308)

2	302
4	304
5	305
6	306
7	307